Dzīve tuvplānā

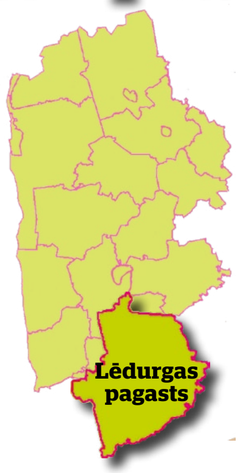

Iedzīvotāju skaits Lēdurgas pagastā

- **2000. g. – 1663**
- **2019. g. – 1314**

Kopš 2000. gada dzimuši 259, miruši 379 cilvēki. Uz citu dzīvesvietu Latvijā pārcēlušies 373, uz ārzemēm – 114, no citas vietas valstī uz dzīvi pārcēlušies 239, no ārzemēm – 19 cilvēku.

(No Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes)

Iedzīvotāji paļaujas uz pagasta pārvaldi

Sandra Bužeriņa: – Slikti, ka centrs būs vēl tālāk. Tā gan nav, ka tur vajag bieži nokļūt. Daudz ko var nokārtot internetā vai pagastā. Tomēr dažreiz ir jābrauc līdz centram. Man ir sava mašīna. Ar autobusiem braukšana būs grūta, jo tie kursē reti.

Agnija Bērziņa: – Iepriekšējo reformu neatceros. Man bija deviņi gadi. Tagad mācos tehnikumā Rīgā. Domāju, ka cilvēkiem, kuri ikdienā dzīvo Lēdurgā, nav vienalga, bet es lielu atšķirību nemanīšu, vai pagasts ir Krimuldas vai Siguldas novadā.

Āda Rancāne: – Manu dzīvi šīs reformas neietekmē. Tagadējā novada domē neesmu bijusi un nezinu, kur tā Raganā atrodas. Visu varu nokārtot pagasta pārvaldē vai braucu uz Limbažiem. Ar Raganu un Siguldu nav ērtas satiksmes.

Kūrortpilsētas un lauku novada *laulībā* lēdurdzieši loģiku neredz

Lēdurgas pagasts iepriekšējās administratīvi teritoriālās reformas gaitā apvienojās vienā novadā ar krimuldiešiem. Kā agrāk piederošu viņu rajonam, limbažnieki Lēdurgu joprojām izjūt kā savu. Bet jaunuzzīmētajā Latvijas kartē pagasts nu redzams pie Siguldas. Tur bez Krimuldas ir arī Inčukalna un Mālpils novads. Tātad iespējams, ka Lēdurga ar centru Siguldā no Limbažu novada attālināsies vēl vairāk. Sarunās ar lēdurdziešiem daudzi gan atminas, ka vēsturiski pagasts ir bijis piederīgs ne tikai Limbažiem, arī Rīgai, Saulkrastiem un nule kā pieminētajai Siguldai. Tiesa, Lēdurgas pagasts ir izdzīvojis un nekas ļauns nav noticis. Taču cilvēkos neziņa, šaubas un diskusijas kā bija pirms 10 gadiem, tā ir šodien, jo, skaties, no kuras puses gribi, Lēdurga iznāk nomale.

Lēdurgas pagasta pārvaldes komandā, kas ikdienā palīdz iedzīvotājiem dažādu jautājumu risināšanā, ir arī Krimuldas novada pašvaldības uzņēmuma *Entalpija–2* grāmatvede Nellija Kablukova (no kreisās), Sociālā dienesta darbiniece ģimenēm ar bērniem Ārta Bebre, šī dienesta psiholoģe Antra Logina un bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece Ilze Pētersone

Pagasts ir ieguvis sakārtotu infrastruktūru

Pagasta pārvaldē sastopu **Nelliju Kablukovu**, **Antru Loginu**, **Ilzi Pētersoni** un **Artu Bebri**. Nellija savulaik bija Lēdurgas komunālā dienesta grāmatvede. Tagad viņa veic to pašu darbu Krimuldas novada pašvaldības uzņēmumā *Entalpija–2*. Ilze ir bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece, Arta – Sociālā dienesta darbiniece ģimenēm ar bērniem, Antra – šī dienesta psiholoģe. Arta vienīgā nav vietējā, ceļu uz darbu viņa mēro no Priekuļiem. Strādājot iepazīti cilvēki un pagasts, bet salīdzināt dzīvi tur pirms 10 gadiem un šodien viņa nevar.

Sarunbiedres teic, ka pēdējos gados ciema infrastruktūras sakārtošanā paveikts daudz. – *Renovēts kultūras nams, pagastmāja, bērnudārza un mākslas skola ēka. Remontiem iegūts Eiropas fondu līdzfinansējums. Tāpat sakārtota ūdensaimniecība, uzstādītas attīrīšanas un atdzelžošanas iekārtas. Tie visi ir iedzīvotājiem nozīmīgi darbi, kas paveikti. Skaidrs, ka pagastam tādas naudas nebija un tas arī nespētu piesaistīt tik apjomīgas investīcijas attīstībai,* – sarunā atzīst Nellija. Jo lielāka pašvaldība, jo tai ir plašākas iespējas gan iegūt Eiropas naudu, gan kreditēties Valsts kasē un apmaksāt šos aizņēmumus – tas ir secinājums, kas runā par labu novadu teritoriālajai reformai. Ilze norāda uz vides sakopšanu. – *Plats solis sperts dendroloģiskā parka attīstībā,* – viņa piebilst. Sarunbiedre uzskata, ka tieši Krimuldas novada laikā sarosījušās nevalstiskās organizācijas, kuras ar pašvaldības atbalstu īsteno savus projektus. Pagasta pensionāru, invalīdu, politiski represēto biedrība *Kamolītis* allaž ir bijusi darbīga, bet tagad aktivizējies arī lietišķo sieviešu klubs *Pīlādzītis* un biedrība *Smailes*.

Antra atgādina, ka pirmais labais darbs pēc apvienošanās novadā bija brīvdabas estrāde, kurā ieguldīja dotāciju, ko katra pilsēta un pagasts varēja izlietot pēc saviem ieskatiem. Iepriekšējā estrāde bija cietusi ugunsnelaimē. Par būves celtniecību lēdurdzieši gan karsti diskutēja, vai tā ir prioritāte, kurai jāatvēl t.s. *burkāna* nauda. Taču, kad būvi nodeva lietošanā, tādas valodas vairs nedzirdēja un cilvēki šo notikumu nodēvēja par trešo kultūras atmodu Lēdurgā.

Infrastruktūra ir attīstījusies, bet vai uzlabojies arī pagasta iedzīvotāju dzīves līmenis? Vai Sociālajam dienestam darbs gājis mazumā? Arta teic – tik liels darbs jau ir ieguldīts, ka būtu neloģiski, ja nejustu nekādus uzlabojumus. – *Pagastā, protams, joprojām ir ģimenes ar problēmām. Tomēr tās, ar kurām ir strādāts, cīnās, lai pārvarētu savas likstas. Tā nav, ka darbs ir bijis bezjēdzīgs. Ja par infrastruktūras un vides attīstību runājam, ka pagasts viens ar savu budžetu to nespētu izdarīt, tad, manuprāt, tieši tāpat ir ar sociālajiem pakalpojumiem un pabalstiem, kas ir ārpus valsts piešķirtajiem un pašvaldībā pielemti saistošajos noteikumos,* – uzskata Arta. Sarunbiedres gan oponē, ka arī tad, kad pagasts bija patstāvīga pašvaldības vienība, iedzīvotāji tāpat saņēma sociālo palīdzību. Tomēr jāatzīst, ka novadā sociālo pabalsjumu klāsts un pabalstu apjomi ir pieauguši. Taču diemžēl ir audzis arī pabalstu saņēmēju ģimeņu skaits.

Labākais princips – tuvāk mājām

Garlība Merķeļa vārdā nosauktajā pamatskolas ēkā smaržo pēc krāsas. Tā pamazām gatavojas jaunajam mācību gadam. Skolas zālē rosās direktora vietnieks saimnieciskajā darbā **Guntars Zvīgulis**. Arī viņš sarunā atzīst, ka skola ir uzturēta un Lēdurgai Krimuldas novadā slikti nav klājies. Taču, viņaprāt, jau iepriekšējā reforma bija lieka. Kādēļ vajadzēja rajonu saskaldīt, ja tagad novadus atkal lipina kopā? Guntars prāto: – *Grūti tā vērtēt, kā būtu, ja būtu... Iespējams, ka, apvienojoties Limbažu novadā, divas tik tuvas skolas – Lēdurgā un Vidrižos – vairs nepastāvētu.* Guntars pats ir mācījies Vidrižos. Viņš teic, ka abas pamatskolas aizvien atzītas par labām. Viņaprāt, šodien Vidrižos, kur ģimnāzija ir tuvāk, skolu noturēt ir sarežģītāk nekā Lēdurgā. Un, kur skolu slēdz, tur ar laiku visa sabiedriskā dzīve zūd – šī prakse sevi pierādījusi ne reizi vien.

Guntars stāsta, ka pavērojis kādu skolnieciņu, kurš ik dienu mēro ceļu uz skolu Raganā Krimuldas pagastā. – *Pēc pusastoņiem viņš sēd autobusā, mājās no skolas atgriežas pussešos vakarā.* Sarunbiedrs lēš, ka tas ir kārtīgs darbacēliens jau pieaugušam cilvēkam. Mēs arī katrs gribam, lai darbs būtu pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. Tuvāk mājām – tas aizvien ir labākais princips.

Iztaujāts par gaidāmo reformu, viņš noplāta rokas: – *Jābūt optimistiem!* Taču, viņaprāt, jau nesakārtotā ceļa un neizdevīgās satiksmes dēļ vien Siguldu par novada centru lēdurdzieši pieņems tikai teorētiski, nevis praktiski. – *Vēl jo vairāk tādēļ, ka kūrortpilsēta ir dārgāka. Zemes nodokļa maksa novadā, droši vien, būs visiem pagastiem vienota un augstāka nekā tagad. Arī rūpniecības precēm un pārtikai cenas Siguldā ir augstākas,* – teic sarunbiedrs un smej, ka lēdurdzieši pie ārsta un veikalos turpinās satikties Limbažos tāpat kā līdz šim.

Novads ir patstāvīgi dzīvotspējīgs

Lēdurgas dendroloģiskajā parkā sastopu nule kā vadītājas amatā apstiprināto **Sarmīti Kauliņu**. Bijusī skolotāja ir lēdurdziete septītajā paaudzē, sava pagasta patriote un vēstures zinātāja. Viņa teic, ka iepriekšējā reformā nokļūšanu Pierīgas reģionā, strādājot skolā, jutusi ka plusu. Tas ir dinamiskākais reģions valstī, tādēļ visi jautājumi risinājušies ātrāk. – *Krimuldas novadā pagasts finansiāli ir iegurējis un arī dendroloģiskais parks. Jāpateicas kādreizējam apsaimniekotājam Karolim Treijam, kurš neļāva parkam panīkt. Tāpat iepriekšējai vadītājai Ilzei Rubīnai, kura paveica juridiskā statusa sakārtošanu, lai parku savā apsaimniekošanā varētu pārņemt pašvaldība. Parka sakopšanā un popularizēšanā ir paveikts ļoti daudz,* – stāsta Sarmīte.

– *Pašlaik novadā abi pagasti ir ar savu kultūrvēsturisko mantojumu. Mums tas vairāk ir kā kopums, krimuldiešiem tūrisma un vēstures objekti ir atšķirtāki cits no cita,* – vērtē sarunbiedre un lēš, ka svaru kausi tomēr ir daudzmaz līdzsvarā. – *Siguldai ir strauja attīstība ar apjomīgiem tūrisma un vēsturiskiem projektiem, kas prasa lielus līdzekļus. Šajā jomā Sigulda ir pārāk redzama valstī. Cik interesanta tai būs novada nomales vēsture un tūrisms?* Viņa gan uzskata, ka parkam panīkšana nedraud. Tā ir īpaši aizsargājamā dabas teritorija. Vai tā saņems savam statusam atbilstošu finansējumu – tas, lūk, ir cits jautājums.

Sarmīte izteiktā prognoze izglītībā, Krimuldas novadam apvienojoties ar Siguldu, nav priecīga. Viņa paredz labākajā gadījumā sākumskolu Lēdurgā un pamatskolu Raganā. Lai gan pati savus vidusskolas gadus ir aizvadījusi Siguldā un tur joprojām ir draugi, sarunbiedrei jaunuzzīmētā novadu karte nav pa prātam. Viņa uzskata, ka Krimuldas novads ir spējīgs attīstīties patstāvīgi. Turklāt līdz pagastam ir atceļojuši izteikumi kuluāros, ka siguldieši savā novadā labprāt redzētu Krimuldu, bet pēc Lēdurgas viņi netīko.

Ieguvums:

- atjaunota brīvdabas estrāde;
- renovēta kultūras nama un administratīvā ēka, bērnudārza un mākslas un mūzikas skolas ēka;
- izremontēts un aprīkots doktorāts;
- sakārtota ūdenssaimniecība;
- veikts vērienīgs projekts dendroloģiskajā parkā;
- paplašinājies sociālo pakalpojumu klāsts;
- atbalstīti biedrību projekti.

Zaudējums:

- lauksaimniecības un kultūras jomā iepriekš iedibinātā sadarbība.

Pēdējā desmitgadē iedzīvotāju skaits pagastā sarucis. Tas gan notiek visur Latvijas laukos un neatkarīgi no novadu reformēšanas – lēš sarunbiedres. – *Jaunieši atrod darbu Rīgā, kur viņiem ir perspektīvas. Lēdurgā neatgriežas. Ko viņi šeit darīs, ja nav darbavietu? Tik vien ir, kā pašvaldības iestādēs un gaļas pārstrādes uzņēmumā «Lēdurgas miesnieks». Pagastā nav ienesīgu ražotņu. Gateris arī ir likvidēts. Uzņēmumi neiztur nodokļu slogu,* – viņas secina. Tiesa, pagasts ir ar lauksaimniecības tradīcijām un lielākām un mazākām zemnieku saimniecībām. Daudz strādnieku gan tur nevajag, jo šodienas tehnika ir kļuvusi jaudīgāka un modernāka. Taču zemnieki sūdzoties, ka tos pašus dažus gluži vai ar uguni jāmeklē. – *Tā ir, ka apkārt klīst tie, kuri negrib strādāt. Cilvēki, kuri vēlas, darbu meklē un atrod, ja ne te uz vietas, tad ārpusē,* – piebilst runātājas.

Vai pagasta ļaudis jūtas kā Krimuldas novada iedzīvotāji, vai pozicionē sevi tikai un vienīgi kā lēdurdziešus? – *Mēs, protams, esam piederīgi novadam. Šo saikni stiprina un dara, lai cilvēki tā justos, gan ar pašvaldības iestāžu sadarbību un kopīgiem svētkiem, gan ar vienotu administrēšanu,* – bilst Ilze. – *Vai iedzīvotāji tā jūtas, par to grūti spriest.* Sarunbiedres atzīstas, ka ir cilvēki, kuri skumst pēc Limbažiem. Pagastā izsenis mīt gana stiprs lokālpatriotisms. Viņuprāt, tāpat ir Krimuldas pagastā. Lēdurdzieši allaž ir lepojušies ar savām kultūras un citām tradīcijām. Taču runa nav tikai par lokālpatriotismu. 10 gadi ir pārāk īss laika periods, lai iedzīvotāji tā pa īstam satuvinātos. Antra, būdama psiholoģe, labi izprot viņu pirmsreformas satraukumu. – *Cilvēkiem ir vajadzīga drošības un stabilitātes sajūta. Viņi knapi ir pieraduši pie iepriekšējām pārmaiņām, īpaši vecākais gadagājums, un, še tev, tūlīt būs atkal jaunas.* Tādus konkrētus zaudējumus pagastam, apvienojoties ar krimuldiešiem vienā novadā, sarunbiedres nevar nosaukt. Viņuprāt, lēdurdziešiem nav pamata kādā jomā saukt sevi par zaudētājiem. Taču pirmsreformas bažas ir *inficējušas* arī viņas.

Neziņa lielāka nekā pirms 10 gadiem

Pagasta pārvaldes vadītāju **Vilni Krišjāni** gluži vai notveru aiz pogas tuvējā Inciemā, kurp viņš devies kopā ar Krimuldas novada domes vadītāju apspriest parka atjaunošanu. Tas ir viņa tiešais darba pienākums, jo patiesībā tāda pārvaldes vadītāja Lēdurgā īsti nav. Vilnis ir Krimuldas novada domes izpilddirektora vietnieks, kura amata aprakstā ir iekļauts darbs Lēdurgas pagasta pārvaldē divas dienas nedēļā. Uz šo amatu viņš pirms gada pretendēja konkursa kārtībā. Vilnis pagastā ir iedzimtais un tur dzīvo joprojām. Kad beidza pastāvēt kolhozi, viņš pārvaldīja zemnieku saimniecību, vēlāk, liekot lietā savu mehāniķa profesiju, ir strādājis ceļubūvē un pēc tam biogāzes stacijā *Grow Energy*.

Taujāts, vai, viņaprāt, iepriekšējā reformā lēdurdziešu izvēle apvienoties ar krimuldiešiem bija pareiza, sarunbiedrs vērtē, ka lauksaimniekiem un kultūras darbiniekiem izdevīgāka bija palikšana pie Limbažiem. Šajās jomās tur jau rajona laikā bija iestrādātas ļoti labas sadarbības tradīcijas. Tad viņiem nevajadzētu meklēt jaunus ceļus. Taču to, vai būtu ieguldīts tik daudz līdzekļu Lēdurgas infrastruktūrā, viņš apšauba, jo limbažniekiem ēdāju pie viena katla ir vairāk un būtu jādalās ar pilsētu un vēl septiņiem pagastiem. Sarunbiedrs gan teic, ka viņu pilnībā būtu apmierinājis modelis, kurā saglabātos kādreizējās rajonu teritorijas, neizārdot tās un pārdēvējot par novadiem. Tas būtu loģiskāk un ekonomiskāk.

– *Taču par gaidāmo reformu gribu teikt, ka ir lielāka neziņa nekā par iepriekšējo. Nav saprotams, kas īsti un kāpēc notiks. Es neredzu loģiku, kādēļ lauksaimniecības novadam būtu jāapvienojas ar kūrortpilsētu. Tāpat transporta pieejamība. No Lēdurgas uz Siguldu taisnākais ir zemes ceļš. Pirms iepriekšējās reformas autoceļam Lēdurga–Inciems solīja asfalta segumu. Nekas tamlīdzīgs nav noticis. Uz Raganu mēs braucam pa apli caur Vidrižiem un Bīriņiem. Arī sabiedriskais transports lielākoties kursē caur Vidrižiem. Uz Siguldu aplis būs vēl apjomīgāks,* – Vilnis teic un piebilst, ka tāpat solītā asfalta nav uz Straupes pusi. Tur gan veikts remonts, bet tas ir nekvalitatīvs. Uzbērti oļi, pa kuriem nav iespējams pabraukt. Sarunu šajā pirmsreformas laikā par ceļiem nav.

Vilnis uzsver, ka arī ne par ko citu nav sarunu pat domes vadības līmenī. Ir tikai karte. Lēdurgā nav redzēts neviens politiķis, kurš tiktos un runātu ar cilvēkiem. Iedzīvotājiem ir svarīgi, lai nenotiktu optimizācija un nesamazinātos pakalpojumu klāsts, ko viņi patlaban var saņemt pagasta pārvaldē. Vilnis neslēpj savas šaubas par to, vai kūrortpilsētai rūpēs mazais lauku pagasts, un bažas, ka varētu ciest kultūras nams un skola. Tad nomales efekts *panestos* ķēdes reakcijā. Ieguldījumi infrastruktūrā zaudēs jēgu, ja pagastā nebūs cilvēku. Arī vēlētāju tur vairāk nekļūs, un, ja patlaban Raganā pie novada domes deputātu galda sēd divi lēdurdzieši, tad cik pagasta interešu aizstāvju būs Siguldā?

Gribētu būt piederīga Limbažiem

Vineta Zalmane, kura saimnieko z.s. *Saknītes*, par dzīvi novadā nesūdzas, kaut tikai pakalpojumi lauksaimniekiem būtu pietuvinātāki dzīvesvietai

No centra uz Straupes pusi atrodas zemnieku saimniecība *Saknītes*. Tā ir Zalmaņu ģimenes pasaule. – *Saimniecību dibinājām 1992. gadā. Abi ar vīru Mārtiņu caur un caur esam zemnieki, strādājam kopā. Vecāki ir pensionāri,* – stāsta **Vineta Zalmane**. *Saknīšu* pamatnodarbošanās ir piensaimniecība. Ganāmpulkā ir 90 slaucamas govis un arī gaļas lopi. – *Zāli, lopbarību un graudus izaudzējam paši. Iepērkam tikai to, kā saimniecībā pietrūkst,* – viņa piebilst. – *Algojam gan tikai vienu strādnieku, kurš var vadīt traktoru un šo to padarīt. Apkārt jau nav cilvēku, ko nolīgt darbam. Izejam uz saimniecības modernizāciju, bet tādus atrast, kuri kaut ko saprot no šodienas tehnikas, vispār nav iespējams.*

Par sābrīža dzīvi novadā Vineta nesūdzas, tomēr atzīstas, ka gribētu būt piederīga Limbažiem. Tas esot plašās ģeogrāfijas dēļ, kas jāapgūst. – *Daļu platības maksājumu kārtoju Valmierā. To gan var izdarīt arī elektroniski. Projekti jāiesniedz Ikšķilē. Mežsaimniecība ir Inčukalnā, Zemes dienests – Limbažos, Zemesgrāmata un Pārtikas un veterinārais dienests – Rīgā. Protams, visu izdarām, bet tas paņem daudz laika un enerģijas. Agrāk tikai dažreiz vajadzēja nokļūt Valmierā. Visu varēja nokārtot Limbažos. Turklāt tur sakoncentrēta arī veselības aprūpe,* – skaidro sarunbiedre. – *Lielrīgas reģionā uz mums raugās kā uz citplanētiešiem. Dažas prasības Zemesgrāmatā Rīgā lauku īpašumiem ir citādākas nekā Limbažos, lai gan dzīvojam vienā valstī,* – Vineta secina.

– *Man gribētos pakalpojumu pietuvinātību. Bet domāju, ka iedzīvotājiem, kuri nav iesaistījušies uzņēmējdarbībā, viss ir sasniedzams vietējā pārvaldē,* – piebilst Vineta. Sarunā viņa novērtē arī skolas lomu abu bērnu izglītībā. – *Skola ir laba un izglītībā pašvaldība ieguldu lielu naudu. Mani bērni saņēma arī piešķirtās brīvpusdienas, par kurām „sacepās" vai visa Latvija.* Viņa atminas, kā gada sākumā medijos, izraujot no konteksta vienu domes lēmumu, izskanēja, ka novadā tikai izcilniekiem dod ēst, lai gan tas bija bonuss pie jau piešķirtās pašvaldības apmaksātās skolēnu ēdināšanas. – *Mēs kā vecāki varam apgalvot, ka šis bonuss bija laba motivācija sekot līdzi bērnu sasniegumiem mācībās. Viņiem savukārt – stimuls censties,* – sarunbiedre atzīst un piebilst, ka visur civilizētajā pasaulē par balvu darbu maksā vairāk. Nu Zalmaņiem saikne ar skolu ir pārtraukusies līdz ar šī gada 9. klases izlaidumu. Vineta vēl dažkārt apmeklē sporta halli, lai pavingrotu. Viņa atzīstas, ka 90 slaucamās govis *Saknītēs* uzliek sabiedriskajai dzīvei savas korekcijas. Taču vairumam lēdurdziešu nav pat viena ragulopa, kas traucētu apmeklēt halli un pasākumus, bet aktivitāte ir zema.

Bērnudārzs ir un būs

Gaumīgi sakārtotā apkārtnē, renovētā ēkā draudzīgi zem viena jumta sadzīvo pirmsskolas izglītības iestāde (PII) *Lācītis* un Maijas Pīlāgas vārdā nosauktā mākslas un mūzikas skola. PII direktora vietniece un pedagoģe **Iveta Bulmeistare** atzīst: – *Iepriekšējā reformā nokļuvām labā novadā, tādēļ lēdurdziešu bērniem ir tik sakopta vide. Bet no gaidāmās reformas ir bail. Ja jau jāapvienojas, tad ne ar pilsētu, bet apkārtējiem lauku novadiem – Sēju un Inčukalnu.* Viņa piebilst, ka nav arī, kam pajautāt, kādi apsvērumi politiķiem ir likuši lauku novadus apvienot ar kūrortu. Par bērnudārza nākotni viņai nav ne mazāko šaubu – tas ir un būs. Visas trīs grupas ir piepildītas. Patlaban *Lācīti* apmeklē 54 bērni, un arī nākamgad grupas būs pilnas. Taujāta, vai tie ir vietējo ģimeņu bērni, Iveta atbild apstiprinoši. Tikai retais dzīvo citviet, bet viņu vecāki strādā Lēdurgā. Tiesa, dodoties uz skolu, aina drusku mainās. – *Ja vecāki strādā ārpusē, tad ticamāk, ka bērns tur arī apmeklēs skolu,* – viņa bilst. Tā vecākiem ir ērtāk. Tas, ka *Lācītis* ir zem viena jumta ar mākslas skolu, ģimenēm ir ieguvums. Mākslas skolu apmeklē vecākie bērni. Turpat pārsoļo gaiteni, un klāt viņi ir.

Attīstību virza cilvēku aktivitāte

Lēdurgas kultūras nama direktorei **Ilzei Runcei** un vēsturiskajā doktorāta ēkā sastaptajai ārsta palīdzei **Sandrai Liniņai** ir līdzīgi viedokļi. Viņuprāt, attīstību virza cilvēku aktivitāte. Sandra ir umurdziete, bet strādā Lēdurgā, ģimenes ārsta Aivara Freiberga praksē un veco ļaužu mītnē *Pēterupe*. Viņa uzsver, ka pagasta infrastruktūras attīstību, tostarp doktorāta sakārtošanu, ir noteikusi pašvaldības vadošo darbinieku ieinteresētība un cilvēciskās faktors. – *Atminos laiku, kad doktorātā notika remonts. Domes vadība sekoja līdzi, kā rit darbi, un allaž bija jautājumi, vai mums ir vajadzīga palīdzība. Tāpat neesmu nekad saņēmusi atteikumu ne no vadības, ne no sociālajiem darbiniekiem, kad esmu izteikusi kādu lūgumu saistībā ar «Pēterupes» iemītniekiem,* – stāsta Sandra. Viņasprāt, nav svarīgi, kā sauc novadu un kur tas atrodas, bet būtiska ir pašvaldības darbinieku ieinteresētība un iedzīvotāju aktivitāte. Kultūras nama direktore neslēpj, ka pirms 10 gadiem skatījusies un joprojām lūkojas Limbažu virzienā. Ilzei žēl tās iestrādes, kas rajonā bija kultūras jomā, ko vadīja Taisa Aruma. – *Tā bija uzmanība pret kultūras iestāžu vadītājiem, viņu savstarpējā sadarbība, pieredzes apmaiņa, rūpes par zināšanu papildināšanu semināros,* – stāsta Ilze. Viņa atzīst, ka pašvaldība kultūru ir allaž atbalstījusi gan tad, kad pagasts bija patstāvīga vienība, gan pēc apvienošanās novadā. Kultūras nama direktore uzskata, ka aktivitāte var arī noteikt citu reformas iznākumu, piemēram, savienību ar Sēju un Inčukalnu vai esošā statusa saglabāšanu, ja vien par to iestāsies paši iedzīvotāji.

Sagatavoja ***Aija SEDLIŅA***

MAF Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Valsts reģionālās attīstības aģentūra